

Unga och brott

– orosanmälan och
polisanmälan inom
skola och fritidshem

Denna information är framtagen som ett stöd till alla skolenheter och fritidshem inom Uppsala kommun, gällande hur man gör en orosanmälan till socialtjänsten samt hur man kontaktar polisen vid händelse av brott eller polisanmälan. Informationen omfattar även skolans skyldighet att i vissa fall lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.

Skolans brottsförebyggande arbete

Att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande i skolan syftar till att stärka ungas trygghet och minska risken för att de utvecklar normbrytande beteenden och framtida kriminalitet. Skolan har enligt Skollagen ett särskilt ansvar för att skapa en trygg miljö som stödjer barn och elevers utveckling, lärande och välmående.

En central framgångsfaktor är samverkan mellan olika samhällsaktörer. SSPF är ett exempel på en samverkansmodell där skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet samordnar sitt arbete för att tidigt identifiera och stötta ungdomar i riskzon. Arbetssättet bygger på informationsdelning, gemensamma lägesbilder och samordnade bedömningar, vilket ger en mer komplett bild av situationen, vilket ökar möjligheten att ge rätt stöd i rätt tid. Här kan du läsa mer om SSPF: [Samverkansmodell mellan skola, socialtjänst, polis och fritid](#).

Samverkan sker även genom metoden Effektiv Samordning för Trygghet (EST), där skolpersonal rapporterar olika otrygghetsskapande händelser i insamlingsverktyget Embrace. På så sätt tas lärares och pedagogers observationer och kunskaper tillvara i den gemensamma lägesbilden och används i det brottsförebyggande arbetet.

På [Skolverket](#) och [Brottsförebyggande rådet](#) kan du läsa mer om skolans brottsförebyggande arbete.

Orosanmälan till socialtjänsten

När det finns oro för att ett barn inte har det bra eller riskerar fara illa ska en orosanmälan göras. Syftet med anmälan är att ge socialtjänsten möjlighet att kunna utreda situationen och ge barnet det stöd och skydd som det behöver.

Anmälningsskyldighet

Alla som arbetar inom skola eller fritidshem är enligt lag skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de misstänker att ett barn far illa.

Anmälningsskyldigheten innebär att du är skyldig att kontakta socialtjänsten när du känner oro för ett barns välmående. Oron kan till exempel gälla misstanke om våld, fysisk eller psykisk försummelse, eller andra omständigheter som kan påverka barnets livssituation negativt, såsom förhållanden i hemmet.

Din oro eller misstanke om att ett barn far illa behöver inte vara bekräftad för att du ska göra en orosanmälan.

Så gör du en anmälan

En orosanmälan för barn och unga upp till 20 år som är bosatta i Uppsala kommun kan göras dygnet runt via socialtjänstens [e-tjänst](#). Det går också att skicka in en anmälan via telefon, tel. 018-727 43 00. Om det är utanför kontorstid och situationen är brådskande hänvisas till journummer, tel. 018-15 00 00.

Det finns inga krav på hur en anmälan ska utformas, men den bör helst göras skriftligt. I anmälan ska du beskriva vilket barn det gäller, vad du har sett eller hört, och varför du är orolig för barnets situation. Ju mer konkret och detaljerad information du kan ge, desto lättare blir det för socialtjänsten att agera.

På [Socialstyrelsen](#) kan du hitta mer information om orosanmälan och vad som gäller vid misstanke om att ett barn far illa.

Är du osäker om en anmälan ska göras?

Det är vanligt att känna sig osäker, men det är viktigt att komma ihåg att oro för ett barn alltid ska tas på allvar. Det räcker att du känner oro eller har fått information som väcker misstanke. Genom att dela din oro ger du socialtjänsten möjlighet att ta reda på om barnet behöver stöd eller skydd.

Om du alltså känner dig osäker på om du ska göra en orosanmälan kan du kontakta socialtjänstens rådgivning för stöd i att bedöma situationen (tel. 018-727 43 00). Tänk på att samtalet ska vara oidentifierat, vilket innebär att du inte ska nämna några personuppgifter eller andra detaljer som kan identifiera barnet eller familjen.

Brott och polisanmälan

När det finns misstanke om att ett barn har utsatts för ett brott eller har begått ett brott ska polisen kontaktas. Skolan har ett ansvar att hantera misstänkta brott på ett enhetligt och konsekvent sätt samt säkerställa att alla inblandade är informerade om och följer gällande rutiner och lagkrav.

Vid pågående brott

Personal ska endast ingripa vid ett pågående brott om det kan ske utan risk för den egna eller andras säkerhet. Om detta inte är möjligt ska polisen omedelbart larmas via 112.

Vid pågående dödligt våld gäller generellt följande prioritering:

1) Fly

2) Ta skydd

3) Larma

Denna rekommendation är endast vägledande, eftersom varje situation är unik och kan kräva ett annat agerande.

När och vem gör polisanmälan?

Från och med den 1 juli 2025 ska rektorn enligt skollagen göra en polisanmälan om en elev misstänks ha begått brott i samband med skolans eller fritidshemmets verksamhet.¹ Bedömningen görs utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, och anmälan ska inte göras om övervägande skäl talar emot det.

Den som själv har blivit utsatt för ett brott har alltid rätt att göra en egen polisanmälan, oavsett verksamhetens bedömning.

Syftet med en anmälan är att polisen ska kunna utreda händelsen, skydda de som drabbats och vid behov vidta rättsliga åtgärder. Det kan handla om exempelvis hot, våld, trakasserier, stöld, skadegörelse, narkotika eller innehav av otillåtna föremål.

Det är polisen som ansvarar för att utreda en händelse. Skolans uppgift är enbart att pröva om det finns misstanke om kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering och, om så är fallet, att utreda och vidta åtgärder för att förhindra att det sker igen.

På Polismyndighetens [hemsida](#) kan du hitta mer information om polisanmälan och vad som gäller.

Så gör du en anmälan

En polisanmälan kan göras genom att ringa 114 14 eller via polisens [e-tjänst](#).

Om du är osäker på om en polisanmälan ska göras, vem som ansvarar för anmälan eller hur processen går till, ska du i första hand rådgöra med närmaste chef. Det finns även möjlighet att kontakta Polismyndigheten för allmän rådgivning via telefon 114 14.

Efter att polisanmälan gjorts

Efter en polisanmälan ska elevens vårdnadshavare informeras så snart som möjligt, om det inte finns hinder på grund av våld i nära relation eller hedersrelaterad brottslighet. De ska även få information om vilket stöd som finns. Resurser och stödmaterial finns [längst ner i dokumentet](#).

Observera att en polisanmälan inte ersätter skolans eller fritidshemmets ansvar för att vidta åtgärder som rör skolmiljö, trygghet och säkerhet. Den påverkar inte heller skyldigheten att göra en orosanmälan till socialtjänsten vid misstanke om att ett barn far illa.

Skyldighet att omhänderta farliga föremål

Skolan är enligt skollagen (5 kap. 23 §) skyldiga att omhänderta föremål som kan innebära fara eller utgöra brott. Detta ska endast göras om det kan ske på ett säkert sätt.

¹ Prop. 2024/25:160 Skolor mot brott. För fritidshem som inte utgör en del av en skolenhet gäller detta ansvar för den som utsetts av huvudmannen.

Om ett föremål omhändertas ska skolan informera Polismyndigheten och därefter följa deras instruktioner. Exempel på föremål som enligt lag kan omhändertas:

- Stöldgoods
- Narkotika
- Dopningsmedel
- Knivar och andra vapen
- Hälsofarliga varor

Dela information till brottsbekämpande myndigheter

Från och med den 1 april 2025 gäller en ny lag (2025:170) som innebär att skolor och fritidshem är skyldiga att lämna ut vissa uppgifter till Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter.² Syftet med lagen är att stärka möjligheterna att förebygga och förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet.

Det är rektorn som har det formella ansvaret för att bedöma om en uppgift ska lämnas ut, och kan även på eget initiativ fatta beslut om utlämnande om uppgiften bedöms vara relevant för en brottsförebyggande verksamhet. Även sekretessbelagda uppgifter kan lämnas ut med stöd av de nya bestämmelserna, men varje beslut ska föregås av en noggrann intresseavvägning.

Vid en intresseavvägning ska skyddet för den enskilda eleven vägas mot behovet av att lämna ut uppgiften, exempelvis till polis. Om det finns övervägande skäl som talar emot – exempelvis att sekretessens syfte bedöms väga tyngre – ska uppgiften inte lämnas ut. En intresseavvägning kan i vissa fall även behöva göras för uppgifter som inte omfattas av sekretess.

Uppgifterna ska lämnas i ett särskilt formulär på polisens hemsida (detta formulär ska inte förväxlas med polisanmälan eller tipsa polisen): [Dela uppgifter med polisen](#).

Du kan läsa mer om informationsdelning på [Skolverkets](#) hemsida.

Sekretess

Rådgör med din chef om du känner dig osäker om uppgifter omfattas av sekretess. Du kan även vid behov kontakta den juridiska enheten på kommunledningskontoret. Deras kontaktuppgifter och ansvarsområden hittar du på Insidan under *Stöd och support*.

Var observant på att den medicinska delen av elevhälsan är en egen verksamhetsgren, och att sekretess råder mellan elevhälsans medicinska del och den övriga skolverksamheten.

² De myndigheter som omfattas enligt lagen är Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Skatteverket, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen.

Resurser och stödmaterial

Stödcentrum för unga brottsutsatta (Uppsala kommun)

Stödcentrum för unga brottsutsatta erbjuder stöd till personer mellan 10–21 år som har utsatts för eller bevittnat ett brott. Hjälpen är kostnadsfri, kan ges anonymt och kräver inte att brottet är polisanmält. Även närstående har möjlighet att få stöd.

Läs mer här: [Stödcentrum för unga brottsutsatta](#)

Tel. 018-727 15 43 eller e-post: stodcentrum@uppsala.se

Information om brott för barn och unga (Polisen)

Polisen har en webbplats för unga om brott och rättsprocessen – vad som händer om du utsätts för brott, misstänks för brott eller vill lämna kriminalitet. Det går även att läsa om polisanmälan, rättegång, stöd och hur polisen samarbetar för att skydda unga, samt hur kriminella gäng rekryterar och hur det går att säga nej.

Läs mer här: [Brott, barn och unga - Polisen](#)

Information och stöd till brottsutsatta (Brottsoffermyndigheten)

På Brottsoffermyndigheten finns stöd och råd för brottsoffer, information om rättsprocessen – från polisanmälan till en eventuell dom – samt vägledning om rättigheter och var hjälp och skydd finns att få. Det finns även en webbplats särskilt anpassad för barn och unga med ett språk och innehåll utformat för målgruppen.

Läs mer här: [Brottsoffermyndigheten](#) och [Jagvillveta.se \(Brottsoffermyndigheten\)](#)

Medling efter brott eller konflikt (Uppsala kommun)

Medling riktar sig till personer mellan 12–20 år som har begått eller utsatts för brott. Syftet är att skapa förståelse, hantera konsekvenser och underlätta att gå vidare. Medlingen är frivillig, kostnadsfri och sker under sekretess. Medling ersätter inte åtal eller rättegång.

Läs mer här: [Medling - Uppsala kommun](#)

Unga och droger (Uppsala kommun)

Här hittar du information och material om ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobaks- och nikotinprodukter samt spel om pengar) samt vägledning för hur du agerar vid oro för unga, inklusive när och hur du gör en orosanmälan till socialtjänsten.

Läs mer här: [Unga och droger - Uppsala kommun](#)

Uppsala ungdomsjour (Uppsala kommun)

Ungdomsjouren arbetar uppsökande för att förebygga brott, droger och riskbeteenden. De finns där barn och unga är och bygger förtroendefulla relationer med dem, deras föräldrar och andra viktiga vuxna i deras närhet.

Tel. 072-593 63 98 eller e-post: uppsalaungdomsjour@uppsala.se

Läs mer här: [Ungdomsjouren - Uppsala kommun](#)

Ungdomscentrum (Uppsala kommun)

Ungdomscentrum erbjuder stödinsatser till unga mellan 13–20 år. Insatserna består bland annat av rådgivning, coachning, samtalsstöd, familjeterapi, ungdomstjänst och urinprovtagning för droganalys. Även föräldrar eller anhöriga erbjuds stöd.

Tel. 018-727 15 50 eller e-post: ungdomscentrum@uppsala.se

Läs mer här: [Ungdomscentrum - Uppsala kommun](#)

Familjeenheterna (Uppsala kommun)

Hos familjeenheterna kan föräldrar få stöd genom samtal med en familjebehandlare. Familjebehandlarna håller också i föräldraträffar med teman som handlar om samspel och relationer. De arbetar under sekretess och all kontakt är kostnadsfri.

Läs mer här: [Familjeenheterna - Uppsala kommun](#)

Metodstöd kring våldsbejakande extremism och radikalisering (CVE)

Center mot våldsbejakande extremism (CVE) har utvecklat ett metodstöd för att stärka det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och öka kunskap om faktorer som påverkar en individs radikaliseringsprocess.

Läs mer här: [Metodstöd - CVE](#)

Vägledning om allvarliga våldshandlingar i skolan (MSB)

Myndigheten för samhällsberedskap (MSB) har tagit fram en vägledning som riktar sig till skolläda, skolpersonal och säkerhetsansvariga i syfte att höja medvetenheten och kunskapen om åtgärder före, under och efter en allvarlig händelse.

Läs mer här: [Våldshandlingar i skolan - MSB](#)